

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LII (46)

Štev. (Nº) 19

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

27 de mayo - 27. maja 1993

Slovenska izseljenska matica
Dr. Mirko Jurak
Ljubljana

Gospod predsednik,

potrjujemo prejem Vašega pisma z dne 7. 4. 93 in enega od redkih v vseh letih obstoja Zedinjene Slovenije, še posebej pa v demokratični dobi Republike Slovenije.

Pred leti smo bili naprošeni za osnutek pravil SIM-e, s čimer bi se mogle odpreti možnosti za rodovitno sodelovanje obeh organizacij. Naših poslanih predlogov niste nikdar omenili in na statut ni bilo odgovora.

Da smo bili do nedavnega za vas popolnoma neznani, govori — na primer — tudi dejstvo, da ste priobčili v enem od koledarjev članek o slovenskem šolstvu v Argentini. V njem ni bilo niti omembe šolstva v naši skupnosti, čeprav je bilo nedvomno najodločilnejši faktor za ohranitev slovenstva v Argentini. Sicer nam je avtorica zagotovila, da bo članek naslednje leto dopolnjen s poročilom o naših ljudskošolskih in srednješolskih tečajih ter oddelku univerze, a je vse ostalo le pri obljubi.

Zgornje je pač eden od dokazov, ki bi jih lahko še naštevali, za našo prejšnjo trditve o ignoriranju naše skupnosti.

Če vsa leta nismo bili deležni vaše pozornosti, potem so nam danes, ko so se odprle druge možnosti sodelovanja s tisto domovino, ki nas prištevata med svoje sinove, zdi povsem odveč analizirati vaše predloge, iz katerih veje zgolj utilitaristični duh.

To pismo je bilo odobreno na seji ZEDINJENE SLOVENIJE in MEDORGANIZACIJSKEGA SVETA dne 21. maja 1993, na kateri je bilo tudi soglasno sklenjeno, da nudimo vse sodelovanje bernalskemu društvu ob tej priliki. Pri tem jasno ločimo vlogo kulturnikov ter ustvarjalcev od SIM-e.

Emil Cof
tajnik

prof. Tine Vivod
predsednik

Afera HIT-VIS

Afera Hit, oziroma Vis se je začela 7. aprila letos, ko je poslanec Marjan Podobnik (SLS) razdelil časnikarjem poročilo Službe državnega knjigovodstva (SDK), iz katerega je bilo razvidno, da so v novogoriškem podjetju Hit (ukvarja se z igralništvom) na zelo čuden in hiter način izvedli privatizacijo. Afera Vis (varnostno informativno služba) pa se je uradno začela 15. aprila, ko je direktor Vis Janez Sirše na seji vlade povedal, da je dokumentacija o preiskavi službe v novogoriški igralnici Hit izginila. Na zvezo Hit-Vis je opozoril že dan po objavi poročila SDK prejšnji notranji minister Igor Bavčar, ki je v intervjuju dejal, da je Vis spremljala dogajanje v igralnici do konca leta 1991.

Afera traja že skoraj dva meseca in se bo verjetno še vlekla. Medtem je v javnost prišla množica strogo zaupnih dokumentov, pojavila pa se je tudi dokumentacija o Hit, ki jo je imel prejšnji direktor Vis-a dr. Miha Brejc, saj je menda svojemu nasledniku ni hotel izročiti zaradi tega, ker je bil tudi on vpleten v dogodke.

V ozadju afer je kopica političnih interesov, na vsak način pa največji spori potekajo na relaciji med Demokrasko in Liberalno demokrasko stranko. Mnogi že sedaj dvomijo, da bo posebej ustanovljena parlamentarna komisija uspela priti stvari do dna.

Marko Jenšterle
24. maja 1993

Koalicija na preizkušnji?

Najdaljša slovenska politična nadaljevanja z imenom Hit - Vis še vedno polni strani dnevnega časopisja in kaj malo verjetno je, da bi se pred poletjem končala. Zdaj že lahko rečemo, da še noben politični spopad ni toliko obremenjeval vlade, parlamenta in predvsem strank, stvari pa znajo biti še bolj zapletene, saj se uresničujejo napovedi o tem, da bodo v spore posegli tudi Italijani. To pomeni, da bo zgodba Hit - VIS dobila mednarodne razsežnosti, še bolj neprijetno pa bo to, da so v naše notranje zadeve spet potegnjeni sosedje, s katerimi imamo probleme zaradi meje, hkrati pa smo jim pred kratkim že namenjali pomembno mesto v prisluškovalni aferi.

Vsakič, ko se pojavi nova slovenska afera, se zgodi, da v določenem trenutku uide kontroli naše politike, čeprav je doslej na koncu skoraj vedno prišlo do političnega kompromisa. V nobenem primeru pa vse, kar se dogaja v zvezi s Hitom in Visom, ni dobro za sedanjo koalicijo, ki je po nekaterih informacijah že močno načeta. Tako naj bi po pisanju Republike Janez Janša zaradi spora glede odkupa vojaških stanovanj predlagal zamenjavo ministra Mihe Jazbinška. V tistem trenutku, ko pa bo odšel prvi minister iz sedanje koalicije, se bo začela sesedati sama vlada. Pri tem ne smemo pozabiti, da je Janša že v Demosu prvi zahteval kadrovske spremembe, na koncu pa je ta skupek različnih strank popolnoma razpadel.

Če je verjeti napovedim o možnih političnih scenarijih, naj bi bila nova vlada brez liberalnih demokratov in Združene liste, kar sploh ni izključujoče, saj predvsem

Iz nemških taborišč po drugi svetovni vojni izpuščeni zaporniki, so bili usmrčeni po stalinističnem načelu: „Kdor je bil v rokah sovražnika, je sovražnik ruskega naroda.“ Zato ga je treba kot „sumljivo“ osebo usmrtiti. To so po vsej verjetnosti opravili rdečearmijci.

Skrivnost Katynskega gozda je pojasnjena, kdaj pa bo tudi dokončno in dokumentirano okrog slovenskega Katyna — Kočevskega roga in drugih množičnih grobišč vojnih in povojnih žrtev?

Po Družini

krščanskih demokratov (zaradi njihovih izkušenj z LDS v preteklosti) do sedanje koalicije ne veže nikakršno ljubezensko, ampak čisto pragmatično razmerje. Uresničitev takšnega scenarija bi bila lahko verjetno tudi, če si pogledamo vpletenost in aktivnost posameznih političnih struktur v omenjene afere. Najhujši spopadi so potekali med LDS in demokrati, medtem ko so se desne stranke v glavnem držale v ozadju, še posebej pa krščanski demokrati, ki iz te dokaj mirne pozicije le opazujejo potek dogodkov in vanj bistveno ne posegajo. Za to tudi nimajo posebnih potreb, saj bi jim vsakršna aktivnejša politika prej škodila, kot koristila. Na koncu bodo najbolj pozitivni tisti, ki bodo najmanj umazani.

Ker je tudi Janša v tokratno vlado prišel z izrazito pomočjo SKD in ker ima sam do njih še nekaj dolga (ne pozabimo, da je nekoč zahteval Peterletovo zamenjavo na premierskem mestu) ob takšnih scenarijih, ki se morda še slišijo precej neverjetni, ne bi bilo pametno le zamahniti z roko.

Slovenski politiki so šli v spopadih tako na nož, da se bodo zadeve težko umirile brez neke drugačne kombinacije. Posegati so začeli tudi po nizkih sredstvih, sploh pa so znova potegnili na dan staro in dobro znano udbo, ki bo pri nas najbrž v nedogled eden najpomembnejših pokazateljev obnašanja posameznikov v bivšem sistemu. Prvič se je udba pojavila pri Mihi Kozincu v zvezi z njegovo obrambo Vinka Levstika. Takrat so nekateri slovenski odvetniki v javnem pismu izjavili, da je šlo pri njegovem seznanjanju udbe s pogovori z Levstikom za neetično dejanje, pa čeprav je o tem obveščal svojega klienta. Sicer pa sam dosje na udbi še ne more biti zadosten razlog za obtožbe sodelovanja s to sumljivo ustanovo. Dosjeji so verjetno dvojni in sicer o nadziranih ter o nadzorovalcih.

Ker pa v Sloveniji tudi po zamenjavi sistema nismo uspeli razrešiti problema v zvezi z arhivi udbe, bo to še naprej za politike ostala zlata jama za manipulacije v njihovih političnih spopadih. Za stranske opazovalce pa bo veljalo, da je politika v krizi tedaj, kadar se „udbaški argumenti“ začnejo pojavljati v naših aferah.

Marko Jenšterle
Gorenjski Glas, 21. maja

KATYNSKA DRAMA JE POJASNJENA

Ukaz za pobjo je prišel s sovjetskega vrha

Skrivnost množičnih grobov v gozdovih blizu Katyna v današnji Belorusiji — v bližini Smolenska — niso več zavita v tančico ugibanj. Komisija, ki jo je leta 1978 na pritisk tedanjega poljskega predsednika generala Wojciecha Jaruzelskega ustanovil bivši sovjetski predsednik Mihail Gorbačov, je na podlagi dokumentov ugotovila, da je sovjetski politbiro 5. marca 1940 ukazal likvidirati vse poljske oficirje, ki jih je rdeča armada zajela po napadu na Poljsko 1. septembra 1939. Do leta 1988 je sovjetska stran ta veliki zločin namreč pripisovala Nemcem.

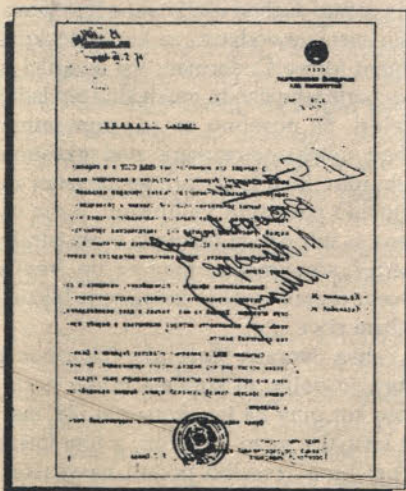
Predsednik Gorbačov sam, ki je hotel pomanjšati „bele lise“ zgodovine, je aprila

1990 priznal sovjetsko krivdo za pobjo poljskih oficirjev pri Karunu. Dejal pa je, da zanj ni bila odgovorna Komunistična partija, temveč sovjetska tajna služba (Op. uredništva Sv. Sl.: Tu je videti, koliko je verjeti Gorbačovu in njegovi „demokratičnosti“).

14. oktobra 1992 je odposlanec sedanjega ruskega predsednika Jelcina poljskemu predsedniku Walensi izročil fotokopije dokumentov, ki zadevajo katynski pokol, in sicer iz najbolj skrivnih kremeljskih arhivov. Med njimi tudi resolucijo št. 144 politbiroja.

Danes je znano, da je bilo v „katynski akciji“ — tako ji pravijo zgodovinarji — pobitih 21.857 oseb. V Katynu je padlo tistih 4421 poljskih častnikov, ki so jih leta 1943 odkrili Nemci. 6311 Poljakov so iz taborišča Ostaškov prepeljali v Kalinin in jih je tam pobila NKVD; množične grobove so našli blizu kraja Mjednoje, hkrati je bilo v drugih sovjetskih taboriščih in zaporih pobitih 7305 Poljakov. Skoraj polovica je bilo častnikov, večinoma rezervistov. Mnogi med njimi so pripadali poljski duhovni eliti.

Katynski gozdovi so pripadali — to vedo zgodovinarji šele od nedavna — od leta 1935 zloglasni stalinistični državni varnostni službi NKVD. Tu je pobijala in pokopavala svoje žrtve. Poleg poljskih oficirjev leži v tamkajšnjih množičnih grobovih na tisoče Letoncev, Poljakov in Judov, ki jih je NKVD privedla iz vzhodne Evrope. Tam so našli grob v času od 1939 do 1941, ko so jih s strelom v tilnik brez sodnega postopka usmrtili kot sovražnike Sovjetske zveze.

Dokument o ukazu politbiroja o likvidaciji poljskih ujetnikov s podpisi Stalina, Vorošilova, Molotova in Mikoja-na, in privolitvi Kalinina in Kaganoviča.

